UN MAGISTRAL EVENIMENT ŞTIINŢIFIC: **COLOCVIUL INTERNAŢIONAL *G. Ivănescu – 100 de ani de la naştere***

VASILE D. ŢÂRA

Între 1 şi 2 noiembrie 2012, a avut loc, la Iaşi, un eveniment ştiinţific şi cultural impresionant prin amploare şi calitate. Organizat sub egida celor mai importante instituţii academice din *capitala culturală* a României: Filiala din Iaşi a Academiei Române, Institutul de Filologie Română „A. Philippide", Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Litere şi Asociaţia Culturală „A. Philippide", Colocviul a fost consacrat comemorării uneia dintre cele mai strălucite personalităţi ale filologiei româneşti, profesorul Gheorghe Ivănescu, m. c. al Academiei Române, la un secol de la venirea sa pe lume, în localitatea Vutcani, jud. Vaslui[1].

În timpul vieţii, savantul enciclopedist s-a dedicat exclusiv muncii ştiinţifice, chiar şi atunci când, din motive politice inventate, a fost supus, între anii 1948 şi 1962, unui regim de nedreaptă şi intolerabilă marginalizare. Abia după 12 februarie 1962, când a fost încadrat ca profesor la Universitatea din Timişoara, unde a funcţionat până în 1969, dar mai ales după 1965, când a fost ales membru corespondent al Academiei Române, reabilitarea publică a marelui savant a fost reală, însă nu deplin acceptată de cei care l-au nedreptăţit ori s-au bucurat de nefericirea lui.

[1] Tot în 2012, s-au împlinit 25 de ani de la trecerea sa în veşnicie, 60 de ani de când a fost exclus, pe nedrept, din învăţământul universitar şi 50 de ani de la reîncadrarea sa în sistemul de învăţământ academic, fiind numit profesor şi şef de catedră la Facultatea de Filologie de la Universitatea din Timişoara.

BDD-A13004 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:58 UTC)

Prin venirea sa la Timişoara, filologia de aici, care se afla în primii ani de existenţă, a avut o şansă neaşteptată şi extrem de importantă. După cum sublinia profesorul Sergiu Drincu, la Timişoara G. Ivănescu s-a ocupat „cu multă pasiune de formarea tinerilor cadre didactice. Era o prezenţă copleşitoare şi inconfundabilă datorită nonconformismului său funciar, erudiţiei de tip renascentist şi desăvârşitei sale onestităţi intelectuale”[2]. Aici, el şi-a dorit şi a reuşit să creeze o şcoală lingvistică asemănătoare cu cea de la Iaşi, dar cu amprenta de originalitate a întemeietorului ei.

În timp, cu deosebire după ce şi-a publicat opera capitală: *Istoria limbii române* (Iaşi, Ed. Junimea, 1980; ediţia a II-a, în anul 2000), poziţia sa de personalitate inconfundabilă în lumea lingvisticii româneşti s-a consolidat, părere confirmată şi de Iorgu Iordan: „G. Ivănescu este, incontestabil, unul dintre marii noştri lingvişti, şi nu numai în comparaţie cu cei de astăzi. Pe aceştia îi întrece prin marea sa erudiţie, care îl apropie de Hasdeu şi de Philippide. Cu cel dintâi seamănă şi prin bogăţia şi varietatea problemelor lingvistice care îl preocupă. Nu există aproape nici o ramură a lingvisticii care să nu-l fi atras şi să nu-l fi determinat să abordeze una sau alta dintre problemele supuse discuţiei. La aceste calităţi, rare, în general, aş adăuga una, şi mai rară, poate, şi anume: originalitatea ideilor, care, câteodată, surprinde şi chiar derutează, dar nu trebuie să uităm că ştiinţa , în general, progresează tocmai prin noutatea punctelor de vedere ale slujitorilor ei”[3].

Colocviul de la Iaşi a relevat, cu pregnanţă, aceste calităţi ale eminentului om de ştiinţă şi lingvist, adică originalitatea ideilor şi vasta sa erudiţie în mai multe domenii ale ştiinţelor umaniste sau înrudite cu acestea: lingvistica, istoria, sociologia, filozofia, psihologia, antropologia etc. Dominanta esenţială a preocupărilor sale ştiinţifice a fost, însă, cercetarea limbii. Aşa cum remarca Iorgu Iordan (vezi *supra*) nu există domeniu al ştiinţei limbii pe care G. Ivănescu

[2] Sergiu Drincu, *Gheorghe Ivănescu (1912 – 1987)* , în *Viaţa academică în Banat, 1866 – 2006*, Timişoara, Ed. Orizonturi Universitare, 2006, p.226.

[3] Iorgu Iordan, [Mesaj de felicitare], în Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor şi colaboratorilor, Iaşi, p. 29.

BDD-A13004 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:58 UTC)

să nu-l fi abordat şi în legătură cu care să nu fi exprimat puncte de vedere noi, menite să corecteze ori chiar să schimbe teorii şi păreri mai vechi sau mai recente.

Lucrările Colocviului au fost deschise cu o şedinţă festivă, la care au participat şi au rostit alocuţiuni omagiale acad. Bogdan C. Simionescu, preşedintele Filialei din Iaşi a Academiei Române, prof. univ. dr. Vasile Işan, rectorul Universităţii „Al. I. Cuza", prof. univ. dr. Codrin-Liviu Cuţitaru, decanul Facultăţii de Litere de la Universitatea „Al. I. Cuza" şi prof. univ. dr. Eugen Munteanu, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide", care a moderat şedinţa şi a rostit discursul inaugural: *Ivănescu, omul şi intelectualul.*

În toate comunicările ţinute la acest eveniment ştiinţific, s-au prezentat şi s-au analizat, pe larg, concepţiile şi contribuţiile profesorului G. Ivănescu în domenii fundamentale ale lingvisticii româneşti, romanice, indo-europene şi generale. Din cele 63 de comunicări anunţate în *Program*, s-au ţinut 53. Autorii, care aparţineau tuturor categoriilor şi generaţiilor de cercetători, de la academicieni şi profesori universitari la doctoranzi şi masteranzi, şi-au prezentat comunicările în două şedinţe plenare şi în şapte secţiuni, care şi-au desfăşurat lucrările vreme de două zile, dimineaţa şi după-masă. În plen, au ţinut comunicări acad. Michael Metzeltin (Universität Wien, Austria), prof. univ. dr. Gheorghe Chivu, m. c. al Academiei Române, CS I dr. Carmen-Gabriela Pamfil şi prof. univ. dr. Vasile D. Ţâra. Secţiunile au fost organizate pe teme, după cum urmează: *Evocări ale personalităţii lui G. Ivănescu* (moderator: CS I dr. Carmen-Gabriela Pamfil), *Exegeze ale operei lui G. Ivănescu. Limbaj şi comunicare, lingvistică generală şi comparată, filosofia limbajului* (moderator: prof. univ. dr. Ioan Oprea), *Exegeze ale operei lui G. Ivănescu. a. Gramatică; b. Istoria limbii* (moderator: prof. univ. dr. Maria Iliescu, Universität Innsbruck, Austria), *Exegeze ale operei lui G. Ivănescu. Fonetică, fonologie, dialectologie* (moderator: prof. univ. dr. Zamfira Mihail), *Exegeze ale operei lui G. Ivănescu. Popular – literar în terminologiile româneşti* (moderator: prof. univ. dr. María Dolores Sánchez Palomino) şi *Exegeze ale operei lui G. Ivănescu. Stilistică, poetică, lingvistica textului, analiza discursului* (moderator: prof. univ. dr. Elena-Oana Popârda), *Exegeze*

BDD-A13004 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:58 UTC)

ale operei lui G. Ivănescu. a. Istoria limbii române literare; b. Lexicologie, etimologie, onomastică (moderator: CS I dr. Cristina Florescu).

Comunicările prezentate la Colocviu vor fi publicate în „Anuarul de lingvistică şi istorie literară" pe 2013, revista Institutului de Filologie Română „A. Philippide" din Iaşi.

În cadrul Colocviului, au fost lansate volumele: Gheorghe Ivănescu, *Problemele capitale ale vechii române literare*, ediţia a II-a revăzută. Îngrijirea textului, bibliografie, indici şi notă asupra ediţiei de Eugen Munteanu şi Lucia-Gabriela Munteanu. Postfaţă de Eugen Munteanu, Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2012, şi „Anuarul de lingvistică şi teorie literară", LI (2011), nr. special *Eugeniu Coşeriu – 90 de ani de la naştere*, care cuprinde comunicările ţinute la Colocviul Internaţional *Eugeniu Coşeriu - 90 de ani de la naştere*, Iaşi – Bălţi, 27-29 iulie 2011.

Reeditarea *Problemelor capitale* şi Colocviul Internaţional *G. Ivănescu – 100 de ani de la naştere* sunt, fără îndoială, două evenimente ştiinţifice majore, care contribuie semnificativ la aşezarea marelui savant pe locul ce i se cuvine în panteonul filologiei româneşti.

BDD-A13004 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:58 UTC)